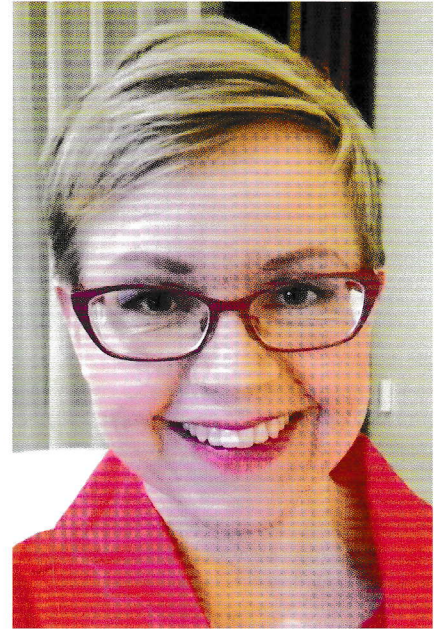

Voihan merkkimäärä sentään!

Englannin kokeet 2020 on saatu onnellisesti sensoroitua ja on hyvä hetki tarkastella saamaamme palautetta tarkemmin.

Eniten keskustelua herätti kuullun ja luetun ymmärtämisen avokysymysten vastausten merkkimäärärajoitus. Paperikokeen aikanahan ylipitkistä vastauksista sakotettiin, mutta digikokeessa on saanut laatia vastauksena avokysymyksiin vaikka miniesseen ilman sanktioita. Tämä hankaloittaa arviointia, sillä pitkän vastauksen perkaaminen väärän tiedon varalta vie aikaa ja vaatii usein tulkintaa. Pitkät vastaukset eivät ole myöskään kokelaan etu, sillä usein ylimääräisiin selityksiin livahtaa väärää tai ei-tekstinmukaista tietoa, joka vie pisteet. Näin kävi myös syksyn kokeessa, jossa suuri osa merkkimäärän ylittäjistä oli lisännyt vastaukseensa virheellistä tietoa.

Merkkimäärärajoitus on englannin kokeeseen tullut jäädäkseen, ja kevään 2021 kokeesta alkaen sen ylittämistä myös sakotetaan. Syksyn 2020 kokeessa ollut merkkimääräraja koettiin kuitenkin liian ahtaaksi, ja siksi merkkimäärä on jatkossa 100 merkkiä yksiosaisessa kysymyksessä. Kysymysten laadinnassa tämä huomioidaan niin, että pitkiä selityksiä vaativia kysymyksiä kokeessa ei ole. Lienee hyvä myös muistuttaa kokelaita, että englannin kokeessa avovastauksen ei välttämättä tarvitse olla kokonainen virke, vaan joskus saattaa riittää yksi sanakin.

Myös monivalintakysymyksistä ja niiden oikeista vaihtoehdoista tulee paljon palautetta. Ns. harhauttajat eli väärät vaihtoehdot saatetaan kokea oikeiksi ja se on niiden tarkoitus: hyvä harhauttaja on riittävän uskottava, jotta se valitaan ellei tekstiä lueta tai kuunnella huolella. Kaikki monivalintakysymykset käydään läpi kokeen jälkeen osioanalyysissa. Siinä tarkastellaan sitä, miten koko kokelasjoukko on eri vaihtoehtoja valinnut, ja miten hyvin kyseinen osio erottelee kokelaiden vastauksia. Jos osioanalyysi paljastaa huonosti toimineen monivalintakysymyksen, katsotaan, voisiko jokin muu kuin oikeaksi merkitty vaihtoehto olla tekstin mukaan tulkittavissa oikeaksi, tai onko teksti ollut

epäselvä. Jos niin on, kysymyksessä hyväksytään alkupeiräisen lisäksi yksi tai useampi vaihtoehto. Joskus päädytään 'pilaamaan' koko osio niin, että kaikki kokelaat saavat kysymyksestä pisteet. Tämä saattaa puolestaan heijastua pisterajoissa.

Kolmas asia, jonka haluan nostaa esille, ovat kirjoitelmat. Niiden arvioinnissa on viime vuosina selkeästi siirrytty kommunikatiivisuuden ja viestin välittymisen suuntaan. Siten virheet eivät automaattisesti vähennä pisteitä, vaan pääpaino on sujuvuudessa, luettavuudessa ja aiheen käsittelyssä. Virheet vaikuttavat näiden kautta: virheitä vilisevä teksti ei enää viesti, eikä sitä ole helppo lukea tai ymmärtää. Toki viestin välittymiseen vaikuttavat muutkin seikat, kuten tekstin rakenne ja idiomaattisuus. Syksyn 2020 kokeessa poikkeuksellisen moni kokelas oli kirjoittanut ohi ohjannan. Olympialaisten tulevaisuuden sijaan kirjoitettiin omasta liikuntaharrastuksesta tai kasviterveyden korvasi ilmastonmuutos. Aiheen ja ohjannan ohi kirjoittamisesta sakotetaan aina. Pistevähennyksen suuruus riippuu siitä, sivutaanko annettua aihetta ollenkaan vai onko kirjoitettu täysin ohi, jolloin kirjoitelma saa nolla pistettä. Syksyn 2020 aiheista sallivin oli *It was a dark and stormy night*, joka tuotti paljon erilaisia ja kekseliäitä tarinoita. Niissä seikkailivat niin murtovarkaats kuin öisin henkiin heräävä pehmolelu-Ressukin.

Katja Mäntylä

*ma. professori, Turun yliopisto
Ylioppilastutkintolautakunnan englannin jaoksen
puheenjohtaja*